

'היכא דקביע היזקא שאני, דכתיב ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני. ויאמר ה' עגלת בקר תקח בידך...'. מתחילה לא אמר לו הקב"ה שיקח עגלת בקר – נראה לפי שבאמת מי שמפקיר עצמו באהבת הש"י למעלה מן הטבע האנושי, גם ההשגחה העליונה מגינה עליו בדרך הפלגה [וכמו רבי חנינא (בחולין ז):] שלא נתירא מכשפים, כי הליכותיו היו למעלה ממערכת חוקי הטבע של כחות הכישוף]. ובאמת מעלת שמואל גבוהה מאד כידוע ולא היה לו לירא מהליכות הטבע, אך מפני שהיה מצטער על העדר מלוכת שאול והיתה הליכתו למשוח את דוד בעצבות ובעל כרחו, משום כך היה ירא באותה שעה מהליכות הטבע, ומאחר שנתירא השיבו הקב"ה לפי דרכו (עפ"י מרומי שדה פסחים ח: וע"ע במובא ביוסף דעת פסחים נ: וקדושין כט).

'באמת אמרו'. משמעות הביטוי – ע' במובא בשבת יא.
יש מי שפירש 'באמת אמרו' – אבל אמרו [כתרגום של 'אבל' שבתורה – בקושטא] (עפ"י פירוש רד"צ הופמן למשנה ב"מ ד, יא).

(ע"ב) 'אמר קרא למען ירבו ימיכם וימי בניכם הני בעו חיי והני לא בעו חיי?' כבר כתבו אחרונים [בתירוץ קושית הגרעק"א בגליון הש"ס] שהלימוד לחייב שותפים אינו מצד סברה זו אלא דרשו מלשון רבים לחייב שותפים, כמו שאמרו בחולין קלה: – ע' בהגהות חשק שלמה; רש"ש; מרומי שדה; אגרות משה י"ד ח"ג קכא; אבי עזרי סוף הלכות מזוזה. [ובכתבי היד של הגמרא אין מופיע משפט זה כלל. ע' חילופי גירסאות שבסוף המסכת; דקדוקי סופרים].

דף יב

'תנא קמא סבר ירושלים לא נתחלקה לשבטים...' יש אומרים [עפ"י משמעות המקראות, סוגיות הגמרא והמדרשים] שלדברי הכל מתחילה נתחלקה ירושלים ליהודה ובנימין, אלא לפי דעה אחת הופקעה מהם זכות השימוש וניתנה לכלל ישראל בבואם לירושלים, שמתחילה חילקו על דעת כן שהמקום אשר יבחר ד' לאכילת קדשים ומעשר שני, יהיה בו זכות לכל ישראל. ולפי הדעה האחרת, רק מקום המקדש הופקע (עפ"י חזון איש קכו, ח, ע"ש בהרחבה. וכעין זה בשיח יצחק. וע"ע בספר חדושים ובאורים). יש להעיר שבתוס' כאן ובב"ק פב: מבואר שלמ"ד לא נתחלקה, מעולם לא נתחלקה. ע"ע בכללות הענין ב'חדושי הגר"ח על הש"ס'. וע"ע במובא בזבחים נג:

'... ובנימין הצדיק היה מצטער עליה לבלעה בכל יום... לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזן לגבורה'. פירוש, לפי שהכיר בו הש"י שאם ייבנה בית המקדש בחלקו, יחפוץ מאד לקבל גם את המזבח לחלקו – לכן עשאו 'מארח' לשכינה, להיות בו הבית והארון. שכך היא המדה; מי שקיימת בו תכונה זו שכאשר זוכה לדברי תורה הוא חפץ ומשתוקק לד"ת חדשים עוד ועוד – לאדם כזה משפיעים לו מן השמים שפע קודש, כמו שנאמר יהיב חכמתא לחכימין (עפ"י מי השלוח ח"א תשא).

עוד בענין 'חלקו של טורף' – ע' במובא בזבחים נג:

'אין משכירין בתים בירושלים לפי שאינה שלהן'. דוקא לעולי רגלים אין משכירים (ריטב"א).

'אף לא מטות – לפיכך עורות קדשים, בעלי אושפזיכנין נוטלין אותן בזרוע' – משום שכר המיטות עצמן. כי רק מקום המיטות אינו שלהם להשכירו, אבל המיטות עצמן – נוטלים שכר עבורן. וכיון שבעלמא דרך ארץ להשאיר את העורות והקנקנים לבעלי האכסניה [כדברי אביי], לכך אמרו חכמים שיש להם זכות ליטלם בזרוע – כדי שיתנו מטות לעולי רגלים בסבר פנים יפות (עפ"י ריטב"א; תוס' מגילה כו. ועוד).

'אלא מחוורתא כדשנין מעיקרא' – לחלק בין בית הכנסת שיש בו בית דירה לאין בו, ואין חילוק בין בית הכנסת של כרכים או של כפרים – ששניהם אינם 'מיוחדים לו' הלכך פטורים ממזוזה [אבל אם יש בו בית דירה לחון, הרי זה מיוחד לו]. ואף על פי שנתרבה לעיל לחייב בית השותפים – יש לחלק בין שאר שותפיות העומדות לחלק ובין בית הכנסת שאינו עומד לחלק (עפ"י תוס' הרא"ש).

'במה מחנכין אותו' – בבית שני, שלא היה שם שמן המשחה למושח את הכהן הגדול שהרי יאשיהו גנזו (תוס' ישנים). ויש מי שכתב שגם כשיש שמן המשחה אין למשחו ביום הכפורים, שאין משיחת הכהן דוחה שבת ויום טוב (עפ"י שו"ת הרמ"ע מפאנו קב).
ואין עושים אותו לכהן גדול מבעוד יום – לפי שאין ממנים שני כהנים גדולים משום איבה (עפ"י ריטב"א; פירוש הראב"ד לתורת כהנים).

ע"ע בבאור הסוגיא בהרחבה [במהותו של חינוך הכהן הנכנס וקידושו], בנבחה-תודה ובחדושי הנצי"ב כאן, ובספר אור שמח כלי המקדש א, יב; בית ישי ס' לב. וע"ע במצוין בראש המסכת בענין זה.
מדוע שאר אמוראים לא תרצו כרב פפא שעבודתו מתנכתו – ע' אור שמח ביאת מקדש ט, ז איסורי מזבח ו, ד; חדושים ובאורים.

(ע"ב) 'לא נחלקו אלא באבנטו של כהן הדיוט, בין בשאר ימות השנה בין ביום הכפורים'. אף על פי שכל עבודות היום נעשות על ידי הכהן הגדול [ואף עבודות הנעשות בכל יום כתבו כמה ראשונים שמצוה לכתחילה לעשותן בכהן גדול. ע' בריטב"א כאן ובתורי"ד להלן מב. ובאריכות ברש"ש בע"א וכאן; חזון איש קכו, י] – כהן הדיוט היה מעלה גזירי עצים על המזבח, או מהפך בצינורא וכד'. ויש סוברים שגם תרומת הדשן היתה נעשית בכהן הדיוט. ויש חולקים (ע' במאור ובמלחמות ושאר ראשונים ובגבורת ארי; תוס' כ: ובראשונים לא; מנהגי מהרי"ל מוסף יוהכ"פ כג; חדושי רא"ל ח"ב יב).

'רבי אומר: שתי תשובות בדבר... ועוד בגדים שנשתמשה בהן קדושה חמורה תשמש בהן קדושה קלה?...' יש מוכיחים מכאן שאין להוריד דבר מקדושה חמורה לקלה אפילו על ידי תנאי מוקדם שיורידנו לאחר זמן [ורק דבר שהוזמן בלבד בלא שימוש בפועל, מועיל בו תנאי להורידו], שהרי אין לך תנאי גדול מזה שהבגדים עומדים מלכתחילה ליום הכיפורים בלבד (עפ"י אור זרוע ח"א תקעא; משכנות יעקב א"ח נה).

ואולם בשו"ע (או"ח מב, ב) פסק שמועיל תנאי בתפלין להורידן לקדושה קלה, משל-ראש לשל-יד, הגם שלבשן כבר. וצריך לומר שאעפ"י כ אין מסתבר לרבי שדרשת הכתוב באה להכשיר הבגדים ללבישת כהן הדיוט באופן שמתנה מראש, דפשטא דמלתא מדובר כשעודן בקדושתן, וגם מסתבר שאין צריך קרא לכך שתנאי מועיל, וכיון שלא בא הכתוב לזה שוב יש לדרוש מ'הנהיגם שם' שטעונים גניזה כדלקמן, וממילא י"ל שאין מועיל כאן תנאי מגזרת הכתוב.

עוד נשאו ונתנו אחרונים מכאן אודות דברי הט"ז שמותר להוריד מקדושה חמורה לקדושה קלה דבר שאינו ראוי לשמש בקדושה החמורה – ע' בכור שור תענית כו: שו"ת מענה אליהו פטז; אגרות משה יו"ד ח"ד מב. וע"ע במובא במנחות לב.

דף יג

'הלכה כרבי יוסי'. יש אומרים שהוצרכו לפסוק כאן כמותו הגם שכלל הוא בכל מקום שהלכה כרבי יוסי כנגד רבי מאיר, כי כללי ההלכה לא נאמרו אלא בדברים הנוגעים למעשה, לא בדברים שלעתיד לבוא. ואלם כלל זה אינו מוסכם; מכמה ראשונים נראה שנקטו כללי ההלכה שבגמרא גם בהלכות שאינן נוהגות עתה (ע"ע תוס' שבת ע: ד"ה נודע; תשב"ץ ח"ג לו; שו"ת מהרי"ק סוף שרש קסה; שו"ת חות יאיר צד; מגן אברהם ריח סק"ג. וע"ע במובא ביוסף דעת קדושין לו.).

יש אומרים לפי שסתם משנה (במגילה ט: ובהוריות יא:): **כרבי מאיר – לכך הוצרכו לפסוק כאן כרבי יוסי** (ע"ע: מצפה איתן ושיח יצחק ושפת אמת; טורי אבן מגילה ט: חזון איש הוריות טו, כ.).

'טומאה שכיחא מיתה לא שכיחא... אי איכא למיחש אפילו למיתה דתרין חיישינן'. ונראה שאם אשתו של כהן גדול חולה, מודים חכמים שמתקנין לו אשה אחרת (חדושים ובאורים לעיל ב.).

זרבנו, אי איכא למיחש אפילו למיתה דתרין חיישינן. ורבנו, נימרו אינהו לנפשייהו? – אמרי לך רבנו: כהן גדול זריז הוא. – אי זריז הוא למה מתקנין כהן אחר? – כיון דעבדינן ליה צרה כל שכן דמזדרו טפי'. יש לשאול מדוע הוצרכו לטעם זה והלא כבר אמרו שמפני שהטומאה מצויה יותר מהמיתה לכך חששו חכמים, ואם כן הלא יש לומר שטומאת שניהם אינה מצויה ועל כן אין לחוש.

אך נראה שטענת חכמים לרבי יהודה היא, אף לטעמך שאתה חושש למיתה אחת [שלא כשיטתנו שאין חוששים כלל למיתה], מכל מקום אין לנו לחלק בדבר לדינא בין מיתה אחת לשתי מיתות, שאם באת לצאת ידי חשש מיתה הרי לעולם לא תצא מידי חשש זה הלכך אין לך לחוש כלל, שאין זו המדה ליתן הדברים לשיעורים. וזהו שהקשו, יאמרו חכמים לעצמם טענה זו גופא, מדוע לחוש לטומאת אחד ולא לטומאת שנים. ותוצו, הואיל ובהתקנת הכהן נעשה זריז ביותר, לכך יש טעם וסיבה בהתקנת כהן אחד, ואין זו חלוקה סתמית בין חשש קרוב לרחוק, וכיון שכן אין שייכות כאן סברת 'אין לדבר סוף'.

וכיוצא בזה מצינו במה שאמר רבי יהודה (בפסחים סה.) כוס היה ממלא מדם התערובות של הפסחים שאם ישפך דמו של אחד מהן נמצא זה מכשירו, ואמרו לו חכמים (כפרש"י שם, ומיושבת בכך קושית התוס') הלא גם לשיטתך לא יצאת מידי החשש שמא לא נתקבל הדם בכלי ולא הועלת באיסוף הדם לצאת מן הספק.

ומצינו ענין הדומה מעט בדברי רבי יהודה (בערכין יט:): לשער משקל יד אדם על פי בשר חמור לפי אומד בשר גידין ועצמות. ואמר לו רבי יוסי כיון שאין זה מדויק אלא באומד אם כן נאמוד ביד אדם. וא"ל רבי יהודה 'כמה דאפשר עבדינן' – אף כאן סובר רבי יהודה לתקן כמה שאפשר אעפ"י שלא נצא מידי החשש היותר רחוק (ע"ע במובא ביוסף דעת פסחים שם). וכיוצא בזה יש לפרש מחלוקת רבי יהודה ורבי יוסי (בכלים יז, ו) אודות אופן השערת ביצה בינונית.

'... דכניס לה – אם כן הוה ליה שני בתים...'. בירושלמי משמע שלא היה נושא אשה על אשתו אלא מתקנין לו אשה אחרת שאם תמות אשתו ביום הכפורים, יקדשנה ויכניסנה אז. ואף על פי שאין מקדשים ונושאים נשים בשבת – אין שבות במקדש.

ותלמוד שלנו שאינו סובר כן, אפשר משום שיש לחוש שמא תמות באמצע העבודה בענין שלא יוכל

יז. כל כמה זמן המזווה נבדקת?

מזווה יחיד נבדקת פעמים בשבוע (= בשבע שנים), ושל רבים – פעמים ביובל. (רש"י: שאין להטריח על הרבים הרבה, שאז כל אחד יאמר יעשו חברי. תו"י ותורא"ש: משום חשש סכנה אם יבדקו תדיר). רבי יהודה הביא מעשה באחד שהיה בודק בשוק העליון של צפורי ומצאו קסדור אחד ונטל ממנו אלף זוז (הרי שיש לחוש מפני הסכנה).

- א. פתח של בנין משותף לכמה דיירים – דינו כמזווה היחיד (עפ"י בית יוסף יו"ד רצא).
- ב. אם צבעו מעל המזווה, צריך לבדקה אף בתוך שנתה כי אפשר שחדרה אליה לחות ופסלתה. ומחויבים מלכתחילה להסיר את המזווה קודם הצביעה (עפ"י אגרות משה יו"ד ח"א קפג).
- ג. במקומות שקובעים המזווה בתוך הכותל בכלי זכוכית ואינה נוגעת בכותל, אין מקפידים לבדוק פעמיים בשבע שנים (הליכות שלמה תפלה ספ"ד).

שלוחי מצוה אינם ניוקים – נתבאר בפסחים יא.

דפים יא – יב

יח. האם הבתים דלהלן מטמאים בנגעים?

- א. בית האשה ובית השותפים.
 - ב. בית הכנסת.
 - ג. בתי ירושלים; בתים של הקדש.
- א. בית האשה ובית השותפים – מטמאים בנגעים (בבית ארץ אחזתכם מכל מקום). עוד אמרו, אין הבתים מטמאים בנגעים עד שכבשו ארץ ישראל וחלקוה לשבטים ולבתי אבות וכל אחד מכיר את חלקו.
- לפי פירוש אחד בתוס' ישנים ותורא"ש, תנא דברייתא סובר שבית השותפים אינו מטמא בנגעים (אשר לו הבית – בית המיוחד לו). ולפי פירוש אחר אין מחלוקת בדבר אלא יש לחלק בין שותפים רגילים ובין יורשים שמעולם לא הוברר חלקם.
- ב. בית הכנסת; אם יש בו בית דירה לחזן הכנסת – מטמא. ואם לאו, לרבי מאיר מטמא [ואע"פ שהוא בית הכנסת שא"א לבני העיר למכרו. עתוס' מגילה כו.] ולחכמים אינו מטמא (ובא אשר לו הבית – בית המיוחד לו). לפי המסקנא אין חילוק בין בית הכנסת של כרכים לשל כפרים.
- ג. לתנא קמא, אין ירושלים מטמאה בנגעים, שסבר ירושלים לא נתחלקה לשבטים, ואינה בכלל ארץ אחזתכם. ורבי יהודה סובר שמטמאה מלבד במקום המקדש, שסבר נתחלקה ירושלים לשבטים (אבל מקום המקדש קנה דוד מכסף הגבוי מכל השבטים. רש"י עפ"י זבחים קטז: ויש למדים מ'זבא אשר לו הבית' יצא בית של הקדש. ערש"י מגילה כו. וע"ע בראשונים ובשפת אמת). והסיקו שרבי יהודה מטהר בכל מקום מקודש, אף בתי כנסיות ובתי מדרשות, ולא דוקא מקדש.
- הרמב"ם (בית הבחירה ז, יד) פסק שירושלים אינה מטמאה בנגעים.

דף יב

יט. מהן הנפקות המבוארות בסוגיא בשאלה האם נתחלקה ירושלם לשבטים אם לאו?

נפקא מינה לענין טומאת נגעי בתים בירושלים, כאמור.
וכן לענין השכרת בתים בירושלים; אם לא נתחלקה לשבטים, אין משכירים בה בתים (לעולי רגלים דוקא.
ריטב"א), מפני שאינה שלהם. רבי אלעזר ברבי צדוק אומר: אף לא מיטות – לפיכך עורות קדשים של
שלמי הרגלים, בעלי אכסניא נוטלים אותם בזרוע.
פסק הרמב"ם (טומאת צרעת יד, יא; בית הבחירה ז, יד; רוצח ט, ד) שירושלים לא נתחלקה לשבטים.

כ. א. אירע פסול בכהן גדול ביום הכפורים – במה מחנכים את הנכנס תחתיו?

ב. באיזה אבנט חגור הכהן הגדול ביום הכפורים ובשאר ימות השנה, ובאיזה חגור כהן הדיוט?
ג. האם בגדי כהן גדול של יום הכפורים, ראויים לשימוש בגדי כהונה לאחר יום הכפורים?

א. ארע פסול בכהן גדול ביום הכפורים, קודם תמיד של שחר – מחנכים את הנכנס בתמיד של שחר, שלובש
שמונה בגדים ועובד בהם ובכך יוצא מהדיוטות לכהונה גדולה.
ארע בו פסול לאחר התמיד – רב אדא בר אהבה אמר: מתחנך באבנט, כלומר בעבודת יום הכפורים ניכר
שהוא כהן גדול על ידי אבנטו המיוחד לו. ואמרו שזה נכון רק למאן דאמר אבנטו של כהן הדיוט – של
כלאים הוא, שלכן ניכר הכהן-גדול באבנט של בוץ, אבל למ"ד אבנט כהן הדיוט בוץ – אינו ניכר בכך.
אמר אביי: לובש שמונה בגדים ומהפך במזלג את האימורים [וכדברי רב הונא שסיוע בקירוב ההקטרה
נחשב כעבודה], ובכך הוא מתחנך.

ורב פפא אמר: עבודתו (- עבודת היום שאינה כשרה אלא בכהן גדול) מחנכתו.

הלכה כרב פפא. ומתחיל מעבודה שפסק בה הראשון (עפ"י רמב"ם עבודת יוה"כ פ"א, ג).

ב. אבנטו של כהן גדול ביום הכפורים – של בוץ (= בגד פשתן. ובאבנט בד יחגר). בשאר ימות השנה – של
כלאים (שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני מעשה רקם).

של כהן הדיוט, בין ביום הכפורים בין בכל ימות השנה – מחלוקת תנאים; לדברי רבי (וכן סובר רב אדא בר
אהבה) – של כלאים. ולרבי אלעזר ברבי שמעון – של בוץ. [וכן נחלקו בדבר בני רבי חייא ורבי יוחנן,
עפ"י דרשת המקראות וחקרת אתם אבנט אהרן ובניו; ויחגר אתו באבנט... ויחגר אתם אבנט. כדלעיל ו.
וע"ע ירושלמי ז, ג].

להלכה נוקטים כרבי שאבנטו של כהן הדיוט כשל כהן גדול בשאר ימות השנה – של כלאים
(רמב"ם כלי המקדש ח, א; סוף הלכות כלאים).

יש סוברים שאעפ"י שהיה של כלאים, לא היה מעשה רוקם או מארבע מינים כשל כהן גדול.
ויש חולקים (ערמב"ם שם ח, ב ומשנה למלך; רמב"ן שמות לט, כט; סמ"ג עשין קעג).

ג. רבי דוסא מכשיר להשתמש בבגדי כהן גדול לאחר יום הכפורים לעבודת כהן הדיוט (דרש מיתור ילבש
הנאמר בתרומת הדשן, להכשיר בגדי כהן גדול), אבל לא לכהן גדול ביום-כפורים אחר. ואילו רבי השיב
על כך ואסר להשתמש בהם כהן הדיוט מפני שנשתמשו בהם קדושה חמורה. וכן תנא קמא בברייתא אמר
שטעונים גניזה (והניחם שם).

א. לדברי חכמים החולקים על רבי דוסא, יש בהם דין מעילה, משא"כ לר' דוסא (עפ"י גמרא להלן ס. ובפרש"י, ובכ"מ). והרמב"ם (כלי המקדש ח,ה) פסק כחכמים ואעפ"כ לא הזכיר 'מעילה' אלא איסור הנאה (ע' אבי עזרי מעילה ב,יד. אך מפשט לשון רש"י כאן ור"ח בפסחים כו משמע מעילה ממש).
 ב. יש אומרים שמצנפת הכהן בכל אופן אינה ראויה לשימוש כהן הדיוט, מפני שהיא שונה בצורתה ממגבעת כהני הדיוט (עפ"י תוס' ישנים עא:), וכמו האבנט שאינו ראוי למאן דאמר אבנטו של כהן הדיוט – של כלאים. ואילו בתוס' בסוגיתנו משמע שאין זה נחשב שינוי לפסול. ויש מי שכתב שהמגבעת פסולה לכהן גדול אבל מצנפת כשרה לכהן הדיוט (עפ"י פירוש ר"ח פלטיאל תצוה כט,ו. וכנראה טעמו כיון שנצרך מקום פנוי לציץ ולתפלין, הרי שכך צורת הבגד מן הדין, להיות מצונף ולא רחב, משא"כ בכהן הדיוט אין מניעה במצנפת). וע"ע להלן עא.

דפים יב – יג

כא. אירע פסול בכהן גדול ומינו אחר תחתיו ואחר כך עבר הפסול ממנו – מה דינם של הראשון ושל השני?

אירע בו פסול ומינו אחר תחתיו – ראשון חוזר לעבודתו כאשר עבר פסולו, והשני – כל מצוות כהן גדול עליו; אסור באלמנה, משמש בשמונה בגדים וכו'. דברי רבי מאיר (וכן משמע מסתם-משנה בהוריות יא. וסובר שאין לחוש משום איבה בשוה לו. ע' להלן עג.). רבי יוסי אומר: שני אינו ראוי לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט. לכה"ג – משום איבה. לכה"ד – משום שאין מורידים בקודש. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן, וכן אמר רב יהודה אמר רב: הלכה כרבי יוסי.
 ומודה רבי יוסי שאם עבר השני ועבד – עבודתו כשרה. וכן מודה שאם מת הראשון – חוזר השני לעבודתו ככהן גדול.

א. רש"י כתב (וכן משמע ברמב"ם (עיוהכ"פ א,ג ובכס"מ). וכן כתב הריטב"א) שגם לרבי יוסי מדין תורה השני דינו ככהן גדול אלא שחכמים אסרו עליו לשמש משום איבה, ולכן אם עבד בארבעה בגדים – הרי זה מחוסר בגדים ועבודתו פסולה. ואילו לפי התוס' אפשר שאין דינו ככהן גדול [מפני שמסתלק מכהונה גדולה על פי המלך ואחיו הכהנים], ואם עבד בארבעה בגדים – לא פסל (ע' בשפת אמת; אור שמח איסורי מזבח ו,ד).
 יש מי שצדד לומר שאם התנו מראש שמינויו אינו אלא לזמן – קדושתו פקעה בתום הזמן. ואין הדבר מוסכם (ע' חקרי לב או"ח יח).

ב. התוס' כתבו שיש ללמוד מנידון זה לשאר מינויים של פרנסי ציבור. הלכך כשעבר האונס של הראשון – חוזר לשררתו וגם נוהגים כבוד בשני. [ומכל מקום לרבי יוסי אין מכבדים אותו כראשון. ע' מגן אברהם קנג סקמ"ט ובמחצית השקל ולבושי שרד; תשובת הגרי"ח זוננפלד טז].
 וכן לענין אדם שהיה מוחזק במצוה מסוימת ונכנס אחר במקומו בגלל אונס כלשהו – כשעבר האונס חוזר למצוותו הראשונה (עפ"י תשובת מהר"ם מרוטנבורג, מרדכי פ"ג דב"ב, בית יוסף או"ח קנג ורמ"א חו"מ קמט, לא ובד"מ שם קנו. וכן הדין לענין שאם מת הראשון – נותנים לשני, אך י"ל דוקא אם החזיק במצוה בפועל. ע' תשובת הגרי"ח זוננפלד טז).
 יש מהאחרונים שכתבו שאם ברור שנתיאש מלחזור לשררתו / למצוותו – איבד חזקתו (עפ"י מים עמוקים ח"ב ע ועוד).

ג. מבואר במשנה בהוריות (יא:): שגם לפי הדעה שהכהן השני (שעבר) כל מצוות כהונה גדולה